پایگاه نشر آثار و دروس

دروس خارج فقه

آیت‌الله حاج شیخ محمدتقی پورمحمدی

فقه المضاربه

(جلسه بیست و پنجم)

الجلسه ۲۵

(۹۵/۰۸/۲۵)

والجواب : ما أفاده فی « الجواهر» بقوله : « ولا ینافی ذلک الإضافة إلی ضمیر المخاطب ؛ باعتبار رجوعها إلی الأولیاء بالارث، أو باعتبار کونهم قؤامین ومتصرفین بها کالملاک ، أو باعتبار الإشارة إلی حفظها کحفظ أموالکم . أو باعتبار أنها من جنس أموالهم التی بها قوام الکل

(نفس المصدر ص۹۸)

ویؤید کون الوجه فی إضافة الأموال إلی المخاطبین - « اموالکم » ملاحظه رجوعها إلی الأولیاء بالارث، ما رواه العیاشی، عن علی بن أبی حمزة . عن أبی عبدالله (ع) قال : سألته عن قول الله عز وجل : « ولا تؤتُوا السفَهَاءَ اموالکم » قال : « هم الیتامی لا تعطوهم اموالهم حتی تعرفوا منهم الرشد». قلت : فکیف یکون أموالهم أموالنا ؟ قال : « إذا کنت أنت الوارث لهم»

(الوسائل ج ۱۹ کتاب الوصایا ، احکام الوصایا الباب ۴۵ الحدیث ۹)

وفی تفسیر « المیزان » ، « وإنما أضیفت إلی الأولیاء المخاطبین ؛ بعنایة أن مجموع المال والثروة الموجودة فی الدنیا لمجموع أهلها، وإنما اختص بعض أفراد المجتمع ببعض منه و آخر باخر للصلاح العام الذی یبتنی علیه أصل الملک
والاختصاص ، فیجب أن یتحقق الناس بهذه الحقیقة ؛ ویعلموا أنهم مجتمع واحد. والمال کله لمجتمعهم، وعلی کل واحد منهم أن یکلاه ویتحفظ علیه ولا یدعه یضیع بتبذیر نفوس سفیهة ... ففی الآیة دلالة علی حکم عام موجّه إلی المجتمع ؛ وهو أنّ المجتمع ذو شخصیة واحدة له کل المال الذی أقام الله به صلبه، وجعله له معاشاً، فیلزم علی المجتمع أن یدبره ویصلحه، ویعرضه معرض النماء، ویرتزق به ارتزاقاً معتدلاً مقتصداً... ومن فروع هذا الأصل أنه یجب علی الأولیاء أن یتولوا أمر السفهاء، فلا یؤتوهم أموالهم، فیضیعوها بوضعها فی غیر ما ینبغی أن توضع فیه، بل علیهم أن یحبسوها عنهم، ویصلحوا شأنها

(المیزان ج۴ ص ۱۷۰)

ویدل من النصوص علی حجر السفیه عن التصرفات فی أمواله، صحیحة هشام، عن أبی عبدالله (ع) قال : (انقطاع یتم الیتیم بالاحتلام، وهو أشدّه، وإن احتلم ولم یؤنس منه رشد وکان سفیهاً أو ضعیفاً، فلیمسک عنه ولیه ماله

(الوسائل ج ۱۸ کتاب الحجر الباب ۱ الحدیث ۱)

پایان جلسه بیست و پنجم